

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารกับอาจารย์ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร จำนวน 159 คน และอาจารย์ จำนวน 291 คน จากวิทยาลัยครูกลุ่มสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ทั้ง 6 แห่ง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามของผู้บริหาร ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามของอาจารย์ ซึ่งแบบสอบถามแต่ละชุดประกอบด้วย 3 ตอนคือ
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูด้านบุคลิกภาพ ด้าน

สมรรถภาพทางการสอน และค่าน้ำหนักที่การงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน
ประเมินค่าชนิด 5 คำตอบ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรม
นักศึกษาครู ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าชนิด 5 คำตอบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงอธิบดี-
กรมการฝึกหัดครู เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจก
แบบสอบถามแก่ผู้บริหารและอาจารย์วิทยาลัยครูกลุ่มสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำ
แบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของ
อาจารย์สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู คำนวณสถิติภาพ คำนวณสมรรถภาพ
ทางการสอน และค่าน้ำหนักที่การงาน โดยใช้ค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบน-
มาตรฐาน (S.D.)

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างการรับรู้ของผู้บริหารกับอาจารย์
ที่มีบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนา
คุณธรรมนักศึกษาครู โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู
โดยใช้ค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหาร ผู้บริหารที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งสิ้น 131 คน เป็นชาย
49 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 เป็นหญิง 82 คน คิดเป็นร้อยละ 62.6 ในบรรดาผู้บริหาร

ทั้งหมดนี้ เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี มากที่สุด คือ 79 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3
 รองลงมาอายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 29.8 วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้บริหาร มีวุฒิปริญญาโท
 มากที่สุด คือ 96 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมาวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 15.3
 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในวิทยาลัยครู 16 ปีขึ้นไป คือมี 100 คน คิด
 เป็นร้อยละ 76.3 รองลงมาประสบการณ์การทำงานระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 19.8
 เมื่อจำแนกตามตำแหน่งทางการบริหาร จะเป็นหัวหน้าภาควิชามากที่สุด คือ 54 คน คิดเป็น
 ร้อยละ 41.2 รองลงมาจะเป็นหัวหน้าคณะวิชา ร้อยละ 26.7 ในด้านความสนใจในเรื่อง
 การพัฒนาคุณธรรมแก่นักศึกษาคู ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความสนใจมาก คือมี 87 คน คิดเป็น
 ร้อยละ 66.4 มีความสนใจ ร้อยละ 33.6 และในค่านประสบการณ์ในการเข้าร่วมอบรม
 สัมมนาวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมให้นักศึกษาคู ผู้บริหารส่วนใหญ่ คือ จำนวน
 67 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 เคยมีประสบการณ์ และร้อยละ 48.9 ไม่เคยมีประสบการณ์

1.2 อาจารย์ อาจารย์ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งสิ้น 258 คน เป็นชาย
 72 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9 เป็นหญิง 186 คน คิดเป็นร้อยละ 72.1 ในบรรดาอาจารย์
 ทั้งหมดนี้ เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 40-49 ปีมากที่สุด คือ 138 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 รอง
 ลงมาอายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 28.7 วุฒิการศึกษาสูงสุดของอาจารย์ มีวุฒิปริญญาโทมาก
 ที่สุด คือ 165 คน คิดเป็นร้อยละ 64 รองลงมาวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 30.2 อาจารย์
 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในวิทยาลัยครู 16 ปีขึ้นไป คือมี 161 คน คิดเป็นร้อยละ
 62.4 รองลงมาประสบการณ์การทำงานระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 21.7 อาจารย์
 ส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงสอนทั้งภาคปกติและ กศ.บป. ต่อหนึ่งสัปดาห์ ระหว่าง 5-10 ชั่วโมง
 คือมีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมาจำนวนชั่วโมงสอนระหว่าง
 11-15 ชั่วโมง ร้อยละ 30.2 อาจารย์ส่วนใหญ่มีงานพิเศษที่ได้รับการมอบหมายจาก
 วิทยาลัยนอกเห็นจากการสอน คือมีจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 78.3 ไม่มีงานพิเศษ
 ร้อยละ 21.7 ในด้านความสนใจในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมแก่นักศึกษาคู อาจารย์ส่วนใหญ่
 มีความสนใจมาก คือมี 127 คน คิดเป็นร้อยละ 49.2 มีความสนใจ ร้อยละ 48.8 ไม่สนใจ
 เลย ร้อยละ 1.9 และในค่านประสบการณ์ในการเข้าร่วมอบรมสัมมนาวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อ
 พัฒนาคุณธรรมให้นักศึกษาคู อาจารย์ส่วนใหญ่คือจำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9
 เคยมีประสบการณ์ และร้อยละ 48.1 ไม่เคยมีประสบการณ์

2. บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์ส่ววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ ปรากฏผลดังนี้

2.1 การรับรู้ของผู้บริหาร

บทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์ส่ววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาทุกด้าน ผู้บริหารรับรู้ว่ามีปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.10$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านก็พบว่ามีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน (ตารางที่ 8) บทบาทที่ผู้บริหารรับรู้ว่ามีปฏิบัติจริงในอันดับสูงสุด คือ บทบาทในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษา ด้านหน้าที่การงาน ($\bar{x} = 3.24$) รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{x} = 3.08$) และด้านสมรรถภาพทางการสอน ($\bar{x} = 2.94$)

ตามลำดับ

ส่วนบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์ส่ววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาทุกด้าน ผู้บริหารคาดหวังว่าอาจารย์ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านก็พบว่า ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเช่นกัน (ตารางที่ 8) บทบาทที่ผู้บริหารคาดหวังว่าอาจารย์ควรปฏิบัติในอันดับสูงสุด คือ บทบาทในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษา ด้านหน้าที่การงาน ($\bar{x} = 4.59$) รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{x} = 4.54$) และด้านสมรรถภาพทางการสอน ($\bar{x} = 4.51$)

ตามลำดับ

2.2 การรับรู้ของอาจารย์

บทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์ส่ววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาทุกด้าน อาจารย์รับรู้ว่ามีปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.23$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านก็พบว่า มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน (ตารางที่ 12) บทบาทที่อาจารย์มีปฏิบัติจริงในอันดับสูงสุด คือ บทบาทในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษา ด้านหน้าที่การงาน ($\bar{x} = 3.37$) รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{x} = 3.24$) และด้านสมรรถภาพทางการสอน ($\bar{x} = 3.05$) ตามลำดับ

ส่วนบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์ส่ววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาทุกด้าน อาจารย์คาดหวังว่า อาจารย์ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่ามีเพียงด้านเดียวที่อาจารย์คาดหวังว่า อาจารย์ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านสมรรถภาพทางการสอน ($\bar{x} = 4.45$) นอกนั้น

อาจารย์คาดหวังว่าควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 12) บทบาทที่อาจารย์คาดหวังว่าอาจารย์ควรปฏิบัติในอันดับสูงสุด คือ บทบาทในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูด้านหน้าที่การงาน ($\bar{x} = 4.54$) รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{x} = 4.50$) และด้านสมรรถภาพทางการสอน ($\bar{x} = 4.45$) ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารกับอาจารย์ที่มีบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ปรากฏผลดังนี้ การรับรู้ของผู้บริหารกับอาจารย์ที่มีบทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาจารย์รับรู้ว่าคุณธรรมมีการปฏิบัติจริงในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูรวมทุกด้านมากกว่าที่ผู้บริหารรับรู้ (ตารางที่ 16) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 ด้าน คือ บทบาทในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูด้านบุคลิกภาพ โดยอาจารย์รับรู้ว่าคุณธรรมมีการปฏิบัติจริงในค่านี้นั้นมากกว่าที่ผู้บริหารรับรู้ ส่วนด้านสมรรถภาพทางการสอนและด้านหน้าที่การงาน ผู้บริหารกับอาจารย์มีการรับรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนการรับรู้ของผู้บริหารกับอาจารย์ที่มีบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านก็ยังไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้านเช่นกัน (ตารางที่ 20)

4. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู
 ผู้บริหารและอาจารย์มีการรับรู้สอดคล้องกันว่าปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21, 3.19$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านก็ยังมีการรับรู้สอดคล้องกันอีกว่า ปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน (ตารางที่ 21) ซึ่งเมื่อเรียงตามระดับปัญหาจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ผู้บริหารและอาจารย์มีการรับรู้ว่าปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูที่อยู่ในอันดับสูงสุด คือ ปัญหาการเรียนการสอนในห้องเรียน ($\bar{x} = 3.47, 3.43$) รองลงมาคือ ปัญหาการจัดการจัดสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัย ($\bar{x} = 3.24, 3.18$) และปัญหาการจัดการกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 2.91, 2.94$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรม นักศึกษาครูตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า

ผู้บริหารและอาจารย์รับรู้ ว่า บทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูรวมทุกคน อยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 8 และ 12) ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจ เป็นเพราะว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์**ไม่มี**

ประสบการณ์ ที่ถูกต้องเหมาะสมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังหรือพัฒนาคุณธรรมให้แก่ นักศึกษาครู ทั้งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ส่วนใหญ่ไม่เคยมี ประสบการณ์ในการ เข้าร่วมอบรมสัมมนาวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมให้แก่ นักศึกษาครู (ตารางที่ 4) ทั้งนี้เพราะเรื่องของคุณธรรมเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน คือ เป็นความรู้สึกนึกคิด ที่เป็นกุศล เพราะจรรยาจึกความจริง ความดีและความงาม (วิระ บำรุงรักษา 2523 : 131) ซึ่งคุณธรรมนี้จะทอง เกิดมาจากการปลูกฝัง การได้เห็น ไคยิน และไค้อาน ที่สำคัญที่สุดคือ ไค้เห็นพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณธรรมของบุคคลที่เคารพรัก เป็นตัวอย่างมาก่อน และการพัฒนา คุณธรรมก็ไม่ใช่เป็นเรื่องของการบังคับให้เชื่อ ให้ทำตาม แต่ให้เขาคิดและเลือกยึดถือเอาเอง เป็นเรื่องที่ทองใช้เวลา ไคยอาจารย์ในวิทยาลัยครูควรจะต้องมีบทบาทในกิจกรรมการ- พัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ดังนี้คือ

1) การสอน อาจารย์จะต้องมีความรู้ดี มีความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้ เป็นอย่างไค้ให้นักศึกษาไค้รับความรู้และสนุก มีชีวิตชีวา

2) การอบรม อาจารย์จะต้องวางตัวให้เหมาะสมกับการเป็นครู มี คุณธรรม จริยธรรม ไค้หลักธรรมในการอบรมสั่งสอนนักศึกษา

3) การจูงใจและการปลูกฝัง เจตคติที่ดีและคุณธรรมต่าง ๆ พยายาม สอดแทรกทุกชั่วโมงที่ทำการสอน

4) การแนะแนว ให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาที่มีปัญหา

5) การปกครอง อาจารย์จะต้องทำหน้าที่ปกครองดูแลให้นักศึกษาอยู่ใน ระเบียบวินัยอันดีงาม และคุณธรรมที่ทองการพัฒนา (สงวน สหิเลิศอรุณ 2526 : 81)

ดังนั้น การที่อาจารย์ส่วนใหญ่ในวิทยาลัยครูมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ไม่เคย มีประสบการณ์ในการ เข้าร่วมอบรมสัมมนาวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมให้แก่ นักศึกษาครู

จึงอาจ เป็นการยากที่จะแสดงบทบาทของคณาจารย์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูให้เด่นชัด ประกอบกับอาจารย์ส่วนใหญ่มีงานพิเศษที่ได้รับมอบหมายจากวิทยาลัยนอก เนื่องจากการสอน (ตารางที่ 4) จึงอาจจะไม่ค่อยมีเวลาในการจัดกิจกรรม เป็นการ เฉพาะ เพื่อพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู บทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูรวมทั้ง 3 ค่าย จึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาบทบาทของอาจารย์เป็นรายค่าน พบว่าอาจารย์มีการปฏิบัติจริงในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูค่านหน้าที่การงานมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในค่านหน้าที่การงาน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งและขาดเสียไม่ได้ที่นักศึกษาครูควรจะต้องได้รับการปลูกฝังหรือพัฒนาให้เกิดขึ้น เพราะ เป็นบทบาทหรือหน้าที่หลักของครู ดังจะเห็นได้จาก คุรุสภา (2526 : 1-2) ซึ่งเป็นองค์กรที่ควบคุมจรรยาบรรณและวินัยของครู ได้กำหนดระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ.2526 ในข้อที่เกี่ยวกับหน้าที่การงานของครูว่า ... 4.3 ตั้งใจสั่งสอนศิษย์และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่ อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้... 4.5 ถือปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษา และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่การงานโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา... 4.10 รักษาความสัมพันธ์ระหว่างครูและช่วยเหลือกันในหน้าที่การงาน... ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบริบูรณ์ บุญหนุน (2530 : 132) ที่พบว่าอาจารย์ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงต่อเวลาอยู่เสมอมากที่สุดเป็นอันดับแรก และสอดคล้องกับความคิดเห็นของสทินเน็ต (Stinnett 1970 : 245) ที่ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณวิชาชีพครูไว้ว่า ครูจะต้องเป็นผู้ตรงต่อเวลาและทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี จากความสำคัญและจำเป็นของหน้าที่การงานที่ครูทุกคนจะต้องมีดังกล่าว อาจารย์ในวิทยาลัยครูซึ่งเป็นครูของครูจึงได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูค่านหน้าที่การงาน สูงกว่าค่านอื่น ส่วนบทบาทในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูที่อาจารย์ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ บทบาทในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูค่านสมรรถภาพทางการสอน ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ขาดคุณภาพในการสอน ซึ่งอาจจะเป็นความจริงในเนื้อหาวิชาที่สอน เทคนิค- การสอนรูปแบบต่าง ๆ หรือการจัดกิจกรรมเสริมความรู้เชิงวิชาการทั่วไป ตลอดจน การมีเจตคติที่ไม่ค่อยดีต่อการผลิตครู ดังผลการประชุมปฏิบัติการระดับสูง เกี่ยวกับการฝึกหัดครู (อ้างถึงใน สงวน สุทธิเลิศอรุณ 2526 : 41) ได้สรุปปัญหาสำคัญของการฝึกหัดครูที่สำคัญ

เป็นอันดับแรก คือ อาจารย์ในสถาบันการผลิตครูยังมีศรัทธา อุดมการณ์ และเจตคติต่อการผลิตครูในระดับต่ำอยู่ ยังมีได้ตระหนักถึงการ เป็นครู ของครู ยิ่งไปกว่านั้นอาจารย์ที่มีเจตคติสูงยังมิได้รับการ สนับสนุน ในทางวิชาการ เท่าที่ควร รวมทั้งอาจารย์ยังมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองว่าเป็นแค่เพียงผู้บรรยายในสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น... ผู้ที่จบการศึกษาจากสถาบันการฝึกหัดครูจึงมีพื้นฐานความรู้ที่ไชสอนและสมรรถภาพทางการสอนอยู่ในระดับต่ำ (กองบรรณาธิการคุรุปริทัศน์ 2530 : 91) ปัญหาดังกล่าวอาจทำให้ อาจารย์มีการปฏิบัติจริง ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ค่านิยมสมรรถภาพทางการสอนน้อยกว่าค่านอื่น ซึ่งความเป็นจริงแล้วอาจารย์ของวิทยาลัยครูจะต้อง เป็นผู้มีความรู้ เนื้อหาวิชาที่จะสอนอย่างสมบูรณ์ กว้างขวาง ลึกซึ้ง จะต้อง เป็นแหล่งวิชาการ แหล่งหนึ่งที่นักศึกษาสามารถจะหาความรู้ได้ ส่วนเทคนิคการสอนนั้น อาจารย์จะเป็นผู้ชี้แนะการศึกษาหาความรู้มากกว่าการป้อนความรู้ (คณะอาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา 2531 : 14-15) ซึ่งในเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการสอนนักศึกษาครู เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมค่านิยมสมรรถภาพทางการสอน อาจารย์ควร เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม อภิปราย วิเคราะห์ สังเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้วิธีการสอนหลาย ๆ วิธีให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงจะก่อให้เกิดประโยชน์และเป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ค่านิยมสมรรถภาพทางการสอนมากยิ่งขึ้นได้

2. บทบาทที่คาดหวังของอาจารย์ส่ววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า

ผู้บริหารและอาจารย์มีความคาดหวังให้อาจารย์ส่ววิทยาลัยรัตนโกสินทร์มีบทบาทในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูรวมทั้ง 3 ค่าน อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายค่านก็พบว่า มีเพียงค่านเดียวที่อาจารย์คาดหวังว่าควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ค่านสมรรถภาพทางการสอน นอกนั้นทั้งผู้บริหารและอาจารย์มีความคาดหวังว่าควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกค่าน (ตารางที่ 8 และ 12) การที่ผู้บริหารและอาจารย์คาดหวังว่าอาจารย์ควรมีบทบาทในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูค่านบุคลิกภาพและค่านหน้าที่การงานอยู่ในระดับมากที่สุดดังกล่าว เพราะการที่ครูซึ่งเป็นผลิตผลของอาจารย์ในวิทยาลัยครูจะออกไปทำหน้าที่อบรมสั่งสอนลูกศิษย์ให้เป็นคนดีได้นั้น ครูจะต้องเป็นคนดีและมีน้ำใจงามเป็นแบบอย่างก่อน ทั้งนี้เพราะความมีน้ำใจงามเป็นพื้นฐานในการสร้างคุณธรรมสำหรับครู ซึ่งถือได้ว่า "คุณธรรมของครูเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับครู เสมือนหนึ่งเป็นหัวใจของการ เป็นครู" (สงวน สุทธิเลิศอรุณ

2526 : 26) ฉะนั้น ครูที่แท้จริงต้อง เป็นทั้งนักปราชญ์และผู้มีคุณธรรม จึงจะเป็นบุคคล
ชั้นครูได้ กล่าวคือ จะต้อง เป็นบุคคลที่ได้รับการพัฒนาทั้งสติปัญญาและคุณธรรม ซึ่งจาก
ความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการปลูกฝังหรือพัฒนาคุณธรรมแก่นักศึกษาคูครั้งกล่าว ใน
แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 จึงได้กำหนดแนวนโยบายและระบบการศึกษา
ของรัฐ เกี่ยวกับการฝึกหัดครูไว้ว่า "...การฝึกหัดครู เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างครูให้สามารถ
ปฏิบัติตนและทำหน้าที่ เป็นผู้ก่อให้เกิดการ เรียนและพัฒนาการ โดยรอบคอบขึ้นในตัวผู้เรียน
เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ที่ระดับวิญญูชนจะพึงปฏิบัติได้..." นอกจากนั้นในการคัดเลือก
ครูผู้ปฏิบัติงานมีผลงานดีเด่น ซึ่งจัดโดยคุรุสภา ก็ยังให้ความสำคัญกับคุณธรรมสำหรับครู
โดยการ กำหนดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะโดยสังเขปของผู้ที่จะได้รับการคัดเลือกคือ "... มี
จรรยาบรรณและคุณธรรมงาม..." (ฝ่ายมาทรรฐานวิชาชีพและจรรยาครู กองมาทรรฐาน
วิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2532 : 3) คุณธรรมสำหรับครูจึง เป็นสิ่งจำเป็น
และสำคัญอย่างยิ่งที่นักศึกษาคูพึงมีและถือปฏิบัติ เสมือนหัวใจของการ เป็นครู อันจะทำให้
ประสบผลสำเร็จในชีวิตส่วนตัวและหน้าที่การงานได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้บริหาร และอาจารย์
จึงคาดหวังว่า อาจารย์สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ควรปฏิบัติบทบาทในการพัฒนาคุณธรรมแก่นักศึกษา-
ครูค่านบุคลิกภาพและค่านหน้าที่การงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนค่านสมรรถภาพทางการสอน
ที่อาจารย์คาดหวังว่าควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากและทั้งผู้บริหารและอาจารย์มีความหวังว่าอาจารย์
จะปฏิบัติอยู่ในอันดับท้ายสุดนั้นอาจเป็นเพราะผู้บริหารและอาจารย์พิจารณาเห็นว่าในค่านสมรรถภาพ-
ทางการสอนไม่ค่อยเป็นประเด็นหรือหัวข้อสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมแก่นักศึกษาคู โดยอาจมองไปว่า
เป็นเรื่องของเนื้อหาวิชาการมากกว่า จึงได้ให้ความสำคัญในค่านนี้้นน้อยกว่าค่านอื่น

3. เปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารกับอาจารย์ที่มีบทบาทที่เป็นจริงของ
อาจารย์สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมแก่นักศึกษาคู พบว่า

ผู้บริหารกับอาจารย์รับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์สหวิทยาลัย-
รัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมแก่นักศึกษาคูรวมทุกค่าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 โดยอาจารย์รับรู้ว่าคุณธรรมมีการปฏิบัติจริงในการพัฒนาคุณธรรมแก่นักศึกษา-
ครูรวมทุกค่านมากกว่าที่ผู้บริหารรับรู้ แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละค่าน พบว่า การรับรู้ของ
ผู้บริหารกับอาจารย์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่เพียงค่านเดียว
คือ ค่านบุคลิกภาพ โดยอาจารย์รับรู้ว่าคุณธรรมมีการปฏิบัติจริงในค่านนี้มากกว่าที่ผู้บริหาร
รับรู้ ส่วนค่านสมรรถภาพทางการสอนและค่านหน้าที่การงาน ผู้บริหารกับอาจารย์มีการรับรู้
ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 16) และ เมื่อพิจารณาถึง
กิจกรรมหรือบทบาทของอาจารย์สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมแก่นักศึกษาคูค่าน

บุคลิกภาพ ที่ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นแตกต่างกัน พบว่ามีบทบาทเรื่อง การปฏิบัติ
 คน เป็นแบบอย่างที่ดีโดยค่อเนื่องในโอกาสต่าง ๆ การปฏิบัติก่อนักศึกษาค้วยความยุติธรรม
 เช่น การลงโทษ การให้คะแนน เป็นต้น การจัดทำแผนป้ายค่าขวัญ สุภาพเกี่ยวกับ
 คุณธรรมที่นักศึกษาควรพึงปฏิบัติ ศึกษัภายในวิทยาลัย การกระตุ้นเตือนนักศึกษาครูให้รู้สึกตัว
 และละนิสัยที่ไม่ดีออกไป ซึ่งกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้นเป็นกิจกรรมที่อาจารย์รับรู้
 อาจารย์มีการปฏิบัติจริงมากกว่าที่ผู้บริหารรับรู้ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะพิจารณาได้ว่า

3.1 ในเรื่องการปฏิบัติคน เป็นแบบอย่างที่ดีโดยค่อเนื่องในโอกาสต่าง ๆ
 อาจารย์อาจจะประเมินตนเองว่าได้ปฏิบัติคน เป็นแบบอย่างที่ดีสมกับความเป็นครูของครูแล้ว
 โดยเฉพาะพฤติกรรมหรือบทบาทที่ เกี่ยวข้องกับการ เรียนการสอนในชั้นเรียน ทั้งนี้ เนื่องจาก
 เป็นหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายหรือรับผิดชอบโดยตรง ส่วนผู้บริหารนั้นอาจจะพิจารณา
 บทบาทของอาจารย์ในการปฏิบัติคน เป็นแบบอย่างที่ดีโดยภาพรวมจากกิจกรรมต่าง ๆ ของ
 วิทยาลัยที่มีหลากหลายด้วยกันซึ่งอาจารย์อาจจะไม่มีบทบาทโดยตรงกับกิจกรรมดังกล่าวทุก-
 กิจกรรม ทำให้ผู้บริหารกับอาจารย์รับรู้บทบาทของอาจารย์ส่ววิทยาลัยรัตนโกสินทร์ใน
 การปฏิบัติคน เป็นแบบอย่างที่ดีโดยค่อเนื่องในโอกาสต่าง ๆ แยกต่างกัน ในเรื่องการปฏิบัติ
 คน เป็นแบบอย่างที่ดีนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา
 คุณธรรมนักศึกษาครู เพราะถึงแม้ว่าอาจารย์วิทยาลัยครูจะมีคุณวุฒิสูง มีความรู้ดี มีความ-
 สามารถเฉพาะตัว แต่ถาปฏิบัติคนโดยไม่มีวิญญานของ ความเป็นครู ไม่ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่
 นักศึกษา ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ก็ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์อย่างแท้จริงต่อการ เป็น
 ครูของครูได้ ดังที่ ท่านปญญานันท์มนี (2514 : 107) ได้กล่าวว่า "ตัวอย่างมีค่ามากกว่า
 คำสอน ฉะนั้น ถ้าครูอยากใหศิษย์มีคุณธรรม ครูจะต้องทำคนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในทางที่ถูก-
 ที่ควร ถ้าครูอยากใหศิษย์ทำอะไรในทางที่ดีครูก็ทำเรื่องนั้น ๆ ให้ศิษย์เห็น เพื่อให้ศิษย์
 ประพฤติตาม หรือในบางครั้งก็ค่อพูดกัน สอนกันและแนะนำกัน"

3.2 ในเรื่องการปฏิบัติก่อนักศึกษาค้วยความยุติธรรม เช่น การลงโทษ
 การให้คะแนน เป็นต้น อาจารย์อาจจะปฏิบัติก่อนักศึกษาค้วยความยุติธรรมในเรื่องของ
 การลงโทษตามระเบียบข้อบังคับที่วิทยาลัยกำหนดไว้ หรือการให้คะแนนตามระเบียบการวัด
 และประเมินผลของวิทยาลัย โดยมุ่ง เน้นที่กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เป็นหลัก
 ส่วนผู้บริหารอาจจะพิจารณาถึงกิจกรรมอื่น ๆ นอกชั้นเรียนด้วย ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ

ของความ เป็นครูที่ดี เช่นเดียวกับกิจกรรมการ เรียนการสอนในชั้นเรียน เพราะกิจกรรม เหล่านี้จะหล่อหลอมพฤติกรรม และบุคลิกภาพของนักศึกษาครู ให้เป็นครูที่ดีที่สังคมต้องการ ได้ ดังนั้นผู้บริหารกับอาจารย์จึงมีการ รับผิดชอบต่อบทบาทของอาจารย์ในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกัน

3.3 ในเรื่องการจัดทำแผนป้ายคำขวัญ สภาสศเกี่ยวกับคุณธรรมที่

นักศึกษาครูพึงปฏิบัติได้ภายในวิทยาลัย อาจ เป็นเพราะงบประมาณที่วิทยาลัยครูมีอยู่นั้น ยังอยู่ในเกณฑ์น้อย อีกทั้งจะต้องจัดสรรงบประมาณเหล่านี้ เพื่อการใช้จ่ายในกิจกรรมหรือ งานอื่น ๆ อีกมาก การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการทำกิจกรรมนั้นจึงมีข้อจำกัด ผู้บริหารจึงได้ให้คะแนนต่อการ รับผิดชอบต่ออาจารย์ต่ำกว่าที่อาจารย์รับรู้ ส่วนอาจารย์ นั้นก็พิจารณาว่าตนเองได้ดำเนินการจัดทำกิจกรรมดังกล่าวนี้สมบูรณ์และลุล่วงไปตาม เป้าหมาย ที่เหมาะสมกับงบประมาณอันจำกัดแล้ว ซึ่งอาจทำให้ผู้บริหารกับอาจารย์มีการ รับผิดชอบต่อ บทบาทของอาจารย์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู เรื่องนี้แตกต่างกัน

3.4 ในเรื่องการกระตุ้นเตือนนักศึกษาให้รู้สึกตัวและละนิสัยที่ไม่ดีออกไปนั้น

ส่วนใหญ่บทบาทของอาจารย์ที่มีต่อนักศึกษาจะอยู่ในกิจกรรมการ เรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งหากนักศึกษาผู้ใดประพฤติปฏิบัติให้เห็น เช่น พูดคำหยาบคาย สวมหูรี้ คืมสุรา อาจารย์ก็จะตักเตือนทันที แต่พฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติอยู่นอกชั้นเรียน เช่น แสดง พฤติกรรมหยาบคายในขณะที่อยู่กับหมู่เพื่อนหรือทำกิจกรรมชมรมต่าง ๆ นั้น อาจารย์ไม่สามารถติดตามตักเตือนว่ากล่าวให้รู้สึกตัวและละนิสัยที่ไม่ดีออกไปได้เท่าที่ควร แต่ก็ถือว่า ตนเองได้ปฏิบัติตามหน้าที่ได้เหมาะสมแล้ว ส่วนผู้บริหาร โดยเฉพาะผู้บริหารในตำแหน่งที่ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษา อาจจะพิจารณาว่าอาจารย์ควรจะมีบทบาทในกิจกรรมที่ นอกเหนือจากการ เรียนการสอนในชั้นเรียนให้สมบูรณ์ไปพร้อมกันด้วย จึงได้ให้คะแนนต่อ การปฏิบัติของอาจารย์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูในเรื่องดังกล่าวต่ำกว่าที่อาจารย์ รับรู้

4. เปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารกับอาจารย์ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของ

อาจารย์สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู พบว่า

ผู้บริหารกับอาจารย์รับรู้ เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์สหวิทยาลัย-

รัตนโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู รวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 และ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านก็ยังพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้านเช่นกัน (ตารางที่ 20) ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก วิทยาลัยครูได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมของนักศึกษาครูนอกเหนือไปจากการให้เพียงความรู้ทางวิชาการ เพื่อจะได้ผลิตครูที่ออกไปสู่สังคม เป็นแม่พิมพ์ที่ดีแก่อนุชนรุ่นหลังให้ได้ประพฤติปฏิบัติตาม กังที แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (2520 : 7) ข้อ 35 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาของการฝึกหัดครูไว้ว่า "... เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างครูให้สามารถปฏิบัติตนและทำหน้าที่ เป็นผู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาการโดยรอบคอบขึ้นในตัวผู้เรียน เป็นผู้มึคุณธรรม จริยธรรม ที่ระดับวิญญูชนจะพึงปฏิบัติได้..." อีกทั้งสังคมก็คาดหวังว่า "ครูจะต้องเป็นคนที่มีคุณธรรมเป็นดวงประทีปที่ให้แสงสว่างแก่ชีวิต เพราะครูที่มีคุณธรรมจะสอนได้ทั้งศิษย์ธรรมคาและศิษย์ที่เกเร" (สงวนสิทธิเลขาธิการ 2526 : 25) สถาบันการผลิตครูจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างมาก คือต้องผลิตคนออกไปเป็นครูให้มีคุณภาพ เป็นที่พึงประสงค์อย่างแท้จริงของสังคม "โดยพยายามส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ประจำวิทยาลัยครูต่าง ๆ ได้พัฒนาตัวเองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมศักดิ์ศรีการ เป็นครู ของครู ทั้งนี้ เพื่อ เป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาคุณธรรมให้แก่ นักศึกษาครู" (สถิติ แก้วเชื้อ 2530 : 48) จากความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรม นักศึกษาครูจึงกล่าว ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ซึ่งจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน คืออาจารย์จะเป็นผู้กระทำตามบทบาทและหน้าที่ของตน ส่วนผู้บริหารจะเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือ ร่วมมือหรือสนับสนุนการกระทำตามบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ จึงได้มีความคาดหวังต่อบทบาทของอาจารย์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกัน นอกจากนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี่ยังพบว่าสภาพของผู้บริหารกับอาจารย์ มีลักษณะที่ใกล้เคียงกันโดยตลอดในเรื่อง เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การทำงานในวิทยาลัยครู และความสนใจในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ดังนั้น ความคิดเห็นของผู้บริหารกับอาจารย์เกี่ยวกับการคาดหวังในบทบาทของอาจารย์ต่อการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู จึงไม่แตกต่างกัน

5. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย (ตารางที่ 21) คือ

5.1 การเรียนการสอนตลอดจนการวัดผล เน้นที่เนื้อหาวิชามากกว่า การปลูกฝังคุณลักษณะทางคุณธรรมในตัวนักศึกษาเอง เรื่องนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

จินตนา ทวีวัฒน์ (2529 : 121) ที่พบว่า การเรียนการสอนตลอดจนการวัดผลประเมินผล เน้นที่เนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรการฝึกหัดครูไม่ได้เน้นในเรื่อง การวัดผลประเมินผลว่า นอกจากจะวัดความรู้ในเนื้อหาวิชาแล้วยังต้องคำนึงถึงการวัดผล ประเมินผลในด้านความเป็นผู้มีคุณธรรมอีกด้วย ซึ่งความเป็นจริงแล้วในแผนการศึกษา- แห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ก็ได้มีแนวนโยบายเกี่ยวกับการฝึกหัดครูที่มุ่งสร้างครูให้เป็น ผู้มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่แล้ว แต่กระบวนการผลิตหรือฝึกอบรมครูยัง เน้นอยู่แต่ภาคทฤษฎี เหมือนเดิม ทั้งผลการประชุมปฏิบัติการระดับสูง เกี่ยวกับการฝึกหัดครู (อ้างถึงใน สงวน สุทธิเลิศอรุณ 2526 : 41) ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 8-17 พฤศจิกายน 2521 และสรุปปัญหา สำคัญของการฝึกหัดครูที่พบว่า "... กระบวนการฝึกอบรมครูยัง เน้นภาคทฤษฎีมากกว่าภาค- ปฏิบัติ ทำให้ผู้จบการศึกษาฝึกหัดครูไปแล้วลงมือปฏิบัติไม่ได้จริงหรือขาดคุณสมบัติที่ของการ ให้เกิดขึ้นได้ เมื่อไปปฏิบัติการสอน..." ดังนั้นจึงทำให้การปลูกฝังหรือพัฒนาคุณธรรมใน ศึกษานิเทศศาสตร์ไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

5.2 เนื้อหาวิชาของแต่ละรายวิชามีมากกว่าเวลาที่กำหนดไว้ จึงทำให้ อาจารย์จำเป็นต้องสอนด้วยการบรรยาย เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งปัญหาดังกล่าวมักจะปรากฏเสมอ แทบทุกรายวิชาและทุกระดับการศึกษา คือหลักสูตรพยายามที่จะบรรจุเนื้อหาวิชาให้ครบ สมบูรณ์ตามที่ของการ แต่ไม่คำนึงถึงความพอดีของเวลาที่กำหนดไว้ให้ อาจารย์จึงมี ความจำเป็นต้องเร่งสอนให้ทันเนื้อหาวิชา ซึ่งก็คงต้องสอนด้วยการบรรยาย เป็นส่วนใหญ่ แทนแนวทางหรือวิธีการปลูกฝังคุณสมบัติตามที่ของการด้วยวิธีอื่น ๆ หรืออีกประเด็นหนึ่งที่ อาจทำให้อาจารย์สอนด้วยการบรรยาย เป็นส่วนใหญ่คือ "...อาจารย์ในสถาบันการผลิตครู ยังมีศรัทธา อุดมการณ์และเจตคติต่อการผลิตครูในระดับต่ำอยู่ ยังมีได้กระทั่งถึงการ เป็น ครูของครู ยิ่งไปกว่านั้น อาจารย์ที่มีเจตคติสูงมิได้รับการสนับสนุนในทางวิชาการ เท่าที่ควร รวมทั้งอาจารย์ยังมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองว่าเป็นแค่เพียงผู้บรรยายในสถาบัน อุดมศึกษาเท่านั้น..." (การประชุมปฏิบัติการระดับสูง เกี่ยวกับการฝึกหัดครู กระทรวง ศึกษาธิการ อ้างถึงใน สงวน สุทธิเลิศอรุณ 2526 : 41)

5.3 โครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณธรรม ไม่ได้จัดอย่างมีระบบและ ไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการผลิตครูอยู่ในความรับผิดชอบของหลายสถาบัน จึง ไม่มีการประสานกลมกลืนกันและไม่สามารถวางแผนร่วมกันได้ นอกจากนี้แผนที่มียู่ก็ยังมี ขาดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การวางแผนจึง เน้นไปที่แผนของสถาบันต่าง ๆ จึงทำให้การผลิต-

ครูทุ่ม่ง เน้นการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีระบบที่แน่นอนและขาดความต่อเนื่องของโครงการ อีกประเด็นหนึ่งอาจเป็นเพราะอาจารย์กองทำงานหลายอย่างไปพร้อม ๆ กัน จึงผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อาจารย์กองรับผิดชอบงานพิเศษที่ได้รับ การมอบหมายจากวิทยาลัยนอกเหนือจากการสอน เช่น งานพัสดุ งานธุรการ งาน-แนะแนว งานทะเบียนและวัดผล ฯลฯ ซึ่งมีจำนวนถึงร้อยละ 78.3 จึงอาจทำให้เกิดความบกพร่องในเรื่องนี้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง แก้ไขกิจกรรมและบทบาทของอาจารย์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การพัฒนาคุณธรรม-นักศึกษาครูไม่ประสบผลสำเร็จ คือ การเรียนการสอนตลอดจนการวัดผล เน้นที่เนื้อหาวิชามากกว่าการปลูกฝังคุณลักษณะทางคุณธรรมในตัวนักศึกษาเอง เนื้อหาวิชาของแต่ละรายวิชา มีมากกว่าเวลาที่กำหนดไว้และโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณธรรม ไม่จัดจ้อย่างมีระบบและไม่ต่อเนื่อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมการฝึกหัดครู และวิทยาลัยครูต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก จึงควร เน้นนโยบายและกำหนดแนวทางปฏิบัติ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม ฝึกอบรมหรือพัฒนานักศึกษาครูในค่านคุณธรรมสำหรับครู ไว้ให้ชัดเจน

1.1 บรรรวิชา "คุณธรรมสำหรับครู" เป็นรายวิชาหนึ่งโดยเฉพาะในหลักสูตรการฝึกหัดครู และเป็นวิชาบังคับที่นักศึกษาทุกคนจะต้อง เรียนทุกภาคเรียน โดยใน แต่ละภาคเรียนจะกำหนดเป็นคุณลักษณะย่อย ๆ ที่นักศึกษาจะต้องผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วสรุปรวบยอดเมื่อเรียนครบหลักสูตรว่า "ผ่าน" หรือ "ไม่ผ่าน" ซึ่งนักศึกษาครูทุกคนจะต้องสอบผ่านวิชานี้ก่อน จึงจะถือได้ว่าจบหลักสูตรโดยสมบูรณ์ นอกจากนี้ ในการ วัดและประเมินผลการ เรียนในวิชาอื่น ๆ ก็ควรที่จะเน้นหนักไปทางการวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มากกว่าการ วัดและประเมินผลด้วยค่าคะแนนการ สอบจากภาคทฤษฎี

1.2 ควรกำหนดรายละเอียดของ เนื้อหาวิชาในแต่ละวิชาให้สอดคล้องหรือพอเหมาะ กับเวลาที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดให้สอดคล้องหรือพอเหมาะ กับเวลาที่เลือกอ่านเวทีกการ เรียนการสอน เพื่อ เน้นคุณลักษณะทางการปฏิบัติของนักศึกษา

1.3 ปรับปรุงและประสานงานกลมกลืนกันหรือวางแผนร่วมกันระหว่างสถาบันที่มีหน้าที่ผลิตครู เพื่อจูงใจหมายที่ชัดเจนและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตลอดจนระบบที่แน่นอนและความต่อเนื่องของโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนานักศึกษาคูให้มีคุณธรรม โดยกำหนดโครงการที่เหมาะสมร่วมกัน เช่น

- โครงการคัดเลือกและสรรหานักศึกษาที่จะเข้าเรียนครู โดยเน้นความศรัทธาในการเป็นครูและการมีบุคลิกลักษณะที่จะเป็นครูที่ดี

- โครงการเสริมสร้างศรัทธาในอาชีพครูให้แก่ นักศึกษา โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เชิญครูกูเค้นหรือครูตัวอย่างมาบรรยายให้นักศึกษาฟัง เผยแพร่ผลงาน และเกียรติประวัติของครูกูเค้นให้เป็นที่ปรากฏแก่นักศึกษา

- โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษา โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น นิมนต์พระมาเทศน์ ให้นักศึกษาฟัง เทปรายการธรรมประกอบการสอนวิชาอื่น ๆ เชิญมูลนิธิเผยแพร่ชีวิตประเสริฐมาให้ความรู้ทางคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา และจัดสัปดาห์ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

- โครงการส่งเสริมความประพฤติของนักศึกษาคู โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความประพฤติและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม เป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์ในการประเมินผลการศึกษาคูตามข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษา

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า อาจารย์สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์มีบทบาทในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาคูอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้บริหารและอาจารย์มีความคาดหวังว่าอาจารย์ควรปฏิบัติบทบาทในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาคูรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด จากการศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาคูดังกล่าว อาจารย์จึงควรให้ความสนใจเอาใจใส่และถือเป็นหน้าที่หลักที่ต้องรับผิดชอบในการควบคุม คุดูแล สั่งสอน หรือเสริมสร้างให้นักศึกษาคูทุกคนมีคุณธรรมสำหรับครู โดยในด้านการเรียนการสอน ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาคู และประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับจูงใจที่โครงการ นอกจากนั้น อาจารย์จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตน เพื่อให้นักศึกษาได้เห็นและใช้เป็นแนวทางในการนำไปประพฤติปฏิบัติตามอีกด้วย

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของอาจารย์มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ หรือศึกษาและเปรียบเทียบโดยภาพรวมทุกวิทยาลัยครู
2. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของอาจารย์วิทยาลัยครูกับสถาบันหรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่ผลิตครูทุกระดับ ในด้านการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู
3. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะของครูที่สอนในแต่ละระดับการศึกษา ตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน
4. ควรศึกษาวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู
5. ควรมีการศึกษาความมีคุณธรรมของนักศึกษาครูโดยวิธีการทดสอบจากตัวนักศึกษาโดยตรง หรือใช้วิธีสังเกตในห้องเรียน
6. ในการศึกษาเรื่องคุณธรรมสำหรับครู ควรหาช่องทางใหม่เพิ่มเติม เพื่อเป็นตัววัดคุณธรรมค่านิยมบรรณภาพทางการสอนให้เด่นชัดยิ่งขึ้น